

Història de l'antropologia

2015/2016

Codi: 101276

Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia social i cultural	OB	2	A

Professor de contacte

Nom: Maria Valdés Gázquez

Correu electrònic: Maria.Valdes@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Es tracta d'una assignatura anual de segon de grau i traça el desenvolupament històric de l'antropologia des de la seva consolidació com a disciplina acadèmica a la segona meitat del segle XIX fins als principals desenvolupaments teòrics posteriors a la Segona Guerra Mundial.

El seu objectiu formatiu primordial és donar coherència històrica a les lectures que es fan de forma dispersa i que són sistematitzades de maneres molt diferents a la resta de les assignatures del grau. En finalitzar el curs l'alumnat hauria de ser capaç de donar raó de:

- Les característiques generals, teòriques i metodològiques de les diferents escoles o corrents que s'han succeït en la història de l'antropologia;
- Les tesis i desenvolupaments principals de cadascun dels/les autors/es considerats/des.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar críticament els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.
2. Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.

3. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
4. Exposar els conceptes propis de la història de la ciència.
5. Identificar els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu desenvolupament històric i en les tendències interdisciplinàries actuals.
6. Identificar els elements clau de la tradició cultural occidental a partir del segle XIX fins a l'actualitat.
7. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
8. Identificar les teories sobre l'espècie humana en la seva relació amb la producció de la societat i la cultura.
9. Integrar de manera holística els desenvolupaments dels camps clàssics de l'antropologia.
10. Reconèixer i interpretar les principals orientacions teòriques al llarg de la història de la disciplina des del segle XIX fins a l'actualitat.
11. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.

Continguts

BLOC TEMÀTIC I. ELS ANTECEDENTS DE L'ANTROPOLOGIA

1. Què és l'antropologia.
2. ¿Quina història de quina antropologia? Antropologies centrals i perifèriques.
3. La reflexió sobre l'alteritat en la Antiguitat i l'Edat Mitjana.
4. El descobriment de "l'altre" al Renaixement i el silenci barroc.
5. Els antecedents immediats dels treballs antropològics de l'I lustració.

BLOC TEMÀTIC II. L'EVOLUCIONISME VICTORIÀ

1. L'emergència de l'antropologia acadèmica.
2. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació evolucionista.
3. L. H. Morgan, paradigma d'autor evolucionista (1818-1881).

BLOC TEMÀTIC III. EL DIFUSIONISME. EL PENSAMENT HISTÒRIC EN ANTROPOLOGIA

1. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació difusionista.
2. Les variants nacionals del difusionisme.
3. L'aportació de Franz Boas (1858-1942).

BLOC TEMÀTIC IV. L'ANTROPOLOGIA CULTURAL AMERICANA I L'ESCOLA DE CULTURA I PERSONALITAT

1. El desenvolupament històric de *l'antropologia cultural* als Estats Units.
2. L'escola de Cultura i personalitat. Influències i fases.
3. L'aportació de R. F. Benedict (1887-1948).

BLOC TEMÀTIC V. EL FUNCIONALISME BRITÀNIC

1. El desenvolupament general de *l'antropologia social* en Gran Bretanya.
2. Funcionalisme i funcionalismes: discrepàncies al si de l'escola funcionalista.
3. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació funcionalista.
4. L'aportació de B. Malinowski (1902-1942).

BLOC TEMÀTIC VI. L'ESTRUCTURALISME DE LÉVI-STRAUSS

1. El desenvolupament general de *l'Ethnologie* a França
2. L'estructuralisme, una escola, un mètode, una acti-vitat?
3. Claude Lévi- Strauss (I): cómo s'arriba a ser estructuralista.
4. Claude Lévi- Strauss (II), l'estructuralisme ingenu (1942-1952): l'aplicació del mètode estructural a l'estudi del parentiu.

5. Claude Lévi-Strauss (III), l'estructuralisme generalitzat (1964-1973): l'estudi sistemàtic del mite.

BLOC TEMÀTIC VII. LES ANTROPOLOGIES NACIONALS DESPRÉS DE LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

1. França després de Lévi-Strauss: altres estructuralismes (L. Dumont, P. Clastres) i l'estructuralisme marxista.
2. Els hereus del funcionalisme britànic: E.E. Evans-Pritchard (1902-1973) i les noves línies funcionalistes (M. Gluckman, E. Leach) i simbolistes (V. Turner, M. Douglas).
3. L'antropologia americana durant i després de la II^a Guerra Mundial: materialistes versus simbolistes (Marvin Harris i Marshall Sahlins).

Metodologia

Classes teòriques i pràctiques dirigides pel professorat: Classes magistrals amb suport de TIC i seminaris de debat en gran grup i discussió de textos.

Cerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs: Definició de paraules clau i estratègies de cerca i bases de dades bibliogràfiques; lectura comprensiva de textos, recensions i assaigs bibliogràfics en grup i a partir d'una guia per a la seva realització.

Estudi: Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

Tutories: Atenció personalitzada a l'estudiant al despatx o a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	88	3,52	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Seminaris	12	0,48	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals i en grup	5	0,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	60	2,4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Estudi i treball personal	90	3,6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Lectures obligatòries	25	1	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Avaluació

Proves escrites. Es faran exàmens parcials sobre el temari treballat a classe.

Lliurament de treballs realitzats en grup. Es realitzaran treballs en grup.

Lliurament de comentaris i discussió dels textos de lectura obligatòria. Es faran lectures obligatòries de textos al llarg de l'any que seran avaluats a través d'un exercici individual per a cada text i la seva discussió a classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de comentaris i discussió de textos	10%-20%	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Lliurament de treballs en grup	30%-50%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Proves escrites	40%-60%	6	0,24	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

AZCONA, Jesús, **Para comprender la antropología**, Estella, Verbo Divino, 1987 (vol. 1, "La historia"; vol. 2, "La cultura")

BARNARD, Alan & SPENCER, Jonathan: **Encyclopedia of social and Cultural Anthropology**, London: Routledge, 1996 (2002).

BONTE, Pierre & IZARD, Michael: **Diccionario de Etnología y Antropología**, Madrid: Akal, 1996.

BOHANNAN, Paul y GLAZER, Mark, **Antropología. Lecturas**, Barcelona, McGraw Hill Interamericana, 1992

CARO BAROJA, Julio, **Los fundamentos del pensamiento antropológico moderno**, Madrid, CSIC, 1991

DARNELL, Regna (comp.), **Re-reading the History of Anthropology**, New York, Harper & Row Publishers, 1974

DESCOLA, Ph. *et al.*, **Les idées de l'anthropologie**, París, A. Colin, 1988

ENCICLOPEDIA INTERNACIONAL DE LAS CIENCIAS SOCIALES, dirigida por David L. Sills [Ed. Española, director Vicente Cervera Tomás], Madrid: Aguilar, 1974-1977.

EVANS-PRITCHARD, E.E., **Historia del pensamiento antropológico**, Madrid, Cátedra, 1987

HARRIS, Marvin, **El desarrollo de la teoría antropológica**, Madrid, Siglo XXI, 1983

KAHN, J.S. (ed.), **El concepto de cultura: textos fundamentales** Barcelona, Anagrama, 1975

KAPLAN, D. y MANNERS, R.A., **Introducción crítica a la antropología cultural** México, Nueva Imagen, 1979

KILANI, Mondher, **Introduction à l'anthropologie**, Paris, Editions Payot, 1996

KUPER, Adam, **The Invention of Primitive Society. Transformations of an Illusion**, New York, Routledge, 1988

KUPER, Adam: **Cultura. La versión de los antropólogos**, Barcelona: Paidós, 2001.

LLOBERA, J.R., **La antropología como ciencia**, Barcelona, Anagrama, 1975 (especialmente, Llobera, J.R.: "Postscriptum: algunas tesis provisionales sobre la naturaleza de la antropología", pág. 373-287)

LOMBARD, J., **L'anthropologie britannique contemporaine**, París, P.U.F., 1972

LOMBARD, J., **Introducción a la etnología**, Madrid, Alianza editorial, 1997

LOWIE, R.H., **Historia de la etnología**, México, F.C.E., 1946

MERCIER, P., **Historia de la antropología**, Madrid, Península, 1995

- PALERM, A., ***Historia de la etnología: los precursores***, México, Instituto Nacional de Antropología e Historia, 1974
- PALERM, A., ***Historia de la etnología: los evolucionistas***, M-é-xi-co, I-n-s-t-i-t-uto Nacional de Antropología e Historia, 1976
- PALERM, A., ***Historia de la etnología: los profesionales britá-nicos*** M-é-xi-co, I-n-s-t-i-t-uto Nacional de Antropología e His-toria, 1977
- REYNOSO, C., ***Corrientesen antropología contemporánea***, Buenos Aires, Biblos, 1998
- ROSSI, I. y O'HIGGINS, E., ***Teorías de la cultura y métodos antropológicos***, Barcelona, Anagrama, 1981
- SPERBER, D., ***El simbolismo en general***, Barcelona: Anthropos, 1988.
- STOCKING, G. W., Introduction to ***A Franz Boas Reader. The Sha-ping of American Anthropology, 1883-1911***, Chicago, Uni-versity of Chicago Press, 1982
- STOCKING, G. W. (ed.), ***Observers observed. Essays on Ethnogra-phy Fieldwork [His-tory of An-thropology (I)]*** Madison, Univer-sity of Wiscon-sin Press, 1985
- STOCKING, G. W. (ed.), ***Functionalism Historicized. Essays on British Social Anthro-pology [History of Anthropology (II)]***, Madison, University of Wisconsin Press, 1984
- STOCKING, G. W. (ed.), ***Objects and Others. Essays on Museums and Material Culture [History of Anthropology (III)]***, Madison, University of Wisconsin Press, 1985
- STOCKING, G. W. (ed.), ***Malinowski, Rivers, Benedict and Others. Essays on Culture and Personality [History of Anthropology (IV)]***, Madison, University of Wisconsin Press, 1986
- STOCKING, G. W. (ed.), ***Bones, bodies and beha-vior. Essays in Biological Anthro-pology [History of Anthropology (V)]***, Madi-son, Uni-versity of Wisconsin Press, 1988
- STOCKING, G. W., ***Race, Culture and Evolution. Essays in the H-is-t-ory of Anthro-pology*** Chicago, University of Chicago Press, 1982
- STOCKING, G. W., ***Victorian Anthropology***, New York, The Free Pre-ss, 1987
- STOCKING. G. W., ***After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951***, London, The Athlone Press, 1999
- SAHLINS, Marshall: ***Cultura y razón práctica. Contra el utilitarismo en la teoría antropológica***, Barcelona:Gedisa, 1988.
- WAAL, Annemarie de, ***Imágenes del hombre. Historia del pensamiento antropológico***, Buenos Aires, Amorrortu, 1983